

משרד החינוך
המינהל הפדגוגי
אגף א' לחינוך יסודי

פתיחת שנה"ל תשע"ה על רקע מבצע "צוק איתן"

קווים מנחים והצעות לפעילויות בשבוע הראשון ללימודים

ערכה למנהלים

אב, תשע"ד
אוגוסט, 2014

קווים מנחים בתכנון פעילויות השבוע הראשון לשנה"ל תשע"ה בעקבות מבצע "צוק איתן"

שנת הלימודים תשע"ה תיפתח על רקע אירועי הקיץ ומבצע "צוק איתן". פתיחת השנה תאופיין בפעילויות חינוכיות המאפשרות ליחיד ולקבוצה לעבד את אירועי הקיץ ופעילות הפגתית לצד חזרה הדרגתית לשגרת הלימודים. לרשות בתיה"ס בערכה שלהלן קווים מנחים לפתיחת השנה והצעות לפעילויות חינוכיות וחברתיות-ערכיות.

מומלץ שביה"ס יתכנן את פעילויות השבוע הראשון ללימודים בהלימה לשכבת הגיל בדגש על:

- עיסוק יומיומי בשלושה מרכיבים מרכזיים: **מרכיב רגשי, מרכיב חברתי-ערכי, מרכיב לימודי**
- מתן מקום למבע רגשי באמצעים מילוליים (דיבור וכתובה) ובאמצעים בלתי-מילוליים (ציור, יצירה, צליל, תנועה ועוד)
- עיבוד מאורעות וחוויות הקיץ תוך שיתוף ברגשות, במשאלות, בתקוות, בבקשות, בציפיות
- שיח אודות דפוסי ההתמודדות האפשריים במצבי חירום במטרה להרחיב את הרפרטואר המוכר ללומדים

דוגמה לשילוב המרכיבים בשבוע הראשון ללימודים:

5.9 שישי	4.9 חמישי	3.9 רביעי	2.9 שלישי	1.9 שני
מרכיב חברתי-ערכי - לדוגמה:				
<ul style="list-style-type: none"> • פעילות שכבתית/בית ספרית חוויתית לציון פתיחת שנה"ל • פעילות כיתתית - שיתוף במשאלות לב, בציפיות, בתקוות, בחששות לקראת תחילת שנת לימודים חדשה; יצירת תקנון/הסכם כיתתי בשיתוף הלומדים; ארגון הכיתה, חלוקת תפקידים וכו' • פעילות בוועדות הכיתתיות ובמועצת התלמידים (מעורבות חברתית) - הוועדות יזמו ויפעילו את הלומדים בסימן התחלות ושנה חדשה; חברי הוועדות יתחילו בהבניית תכנית העבודה השנתית של הוועדה 				
הצעות לפעילויות חברתיות ערכיות:				
http://cms.education.gov.il/EducationCMS/Units/Yesodi/Hevra/MafteachHalev/Tishrev.htm				
מרכיב לימודי -				
<p>למידה בהתאם לנדרש בתכניות הלימודים בתחומי הדעת השונים. מומלץ לזמן ללומדים עיסוק במאורעות הקיץ גם במסגרת שיעורי שפה (קריאת טקסטים רלוונטיים, כתיבה, פעילות יצירתית בעקבות קריאה וכתובה וכו')</p>				
מרכיב רגשי -				
<p>עיבוד מאורעות הקיץ ושיתוף בחוויות אישיות בעקבות מבצע "צוק איתן" באמצעות אומנות, דרמה, כתיבה, המחזה, הכנת סרטונים, יצירת אלבומי תיעוד ועוד.</p> <p style="text-align: right;">מודלים לשיתוף רגשי-חברתי</p>				

דוגמה למערכת שעות בשבוע הלימודים הראשון - כיתה ג'

יום שישי	יום חמישי	יום רביעי	יום שלישי	יום שני 1.9	רצועה
הצגת תוצרי השיח הלמידה של השבוע הראשון בתערוכה שכבתית	"האחר הוא אני"-הצגת כישרון, תחביב, חווית קיץ	"התמונות שבאלבום" – עיבוד חוויות "צוק איתן" בחיבור לאקטואליה *	יום הפוגה מוסיקה/תרבות/אומנות/סיור	טקס פתיחת שנה	1
תנ"ך	חינוך גופני	אומנות		שיתוף בציפיות וברגשות *	2
הפסקה פעילה במוקדי עניין לבחירה בהפעלת מועצת התלמידים, מתנדבים, תנועות וארגוני נוער					
שפה	שפה	מתמטיקה		שיתוף בחוויות אישיות בעקבות "צוק איתן" *	3
שיתוף בכוחות ובחוזקות *	מתמטיקה	שפה		שפה	4
"סוגרים שבוע" – לקראת שבת	פעילות שכבתית הפגתית	תכנון יוזמות למען הקהילה בשיתוף תנועת הנוער		מעורבות חברתית – שיתוף בחלומות ושאילות *	6

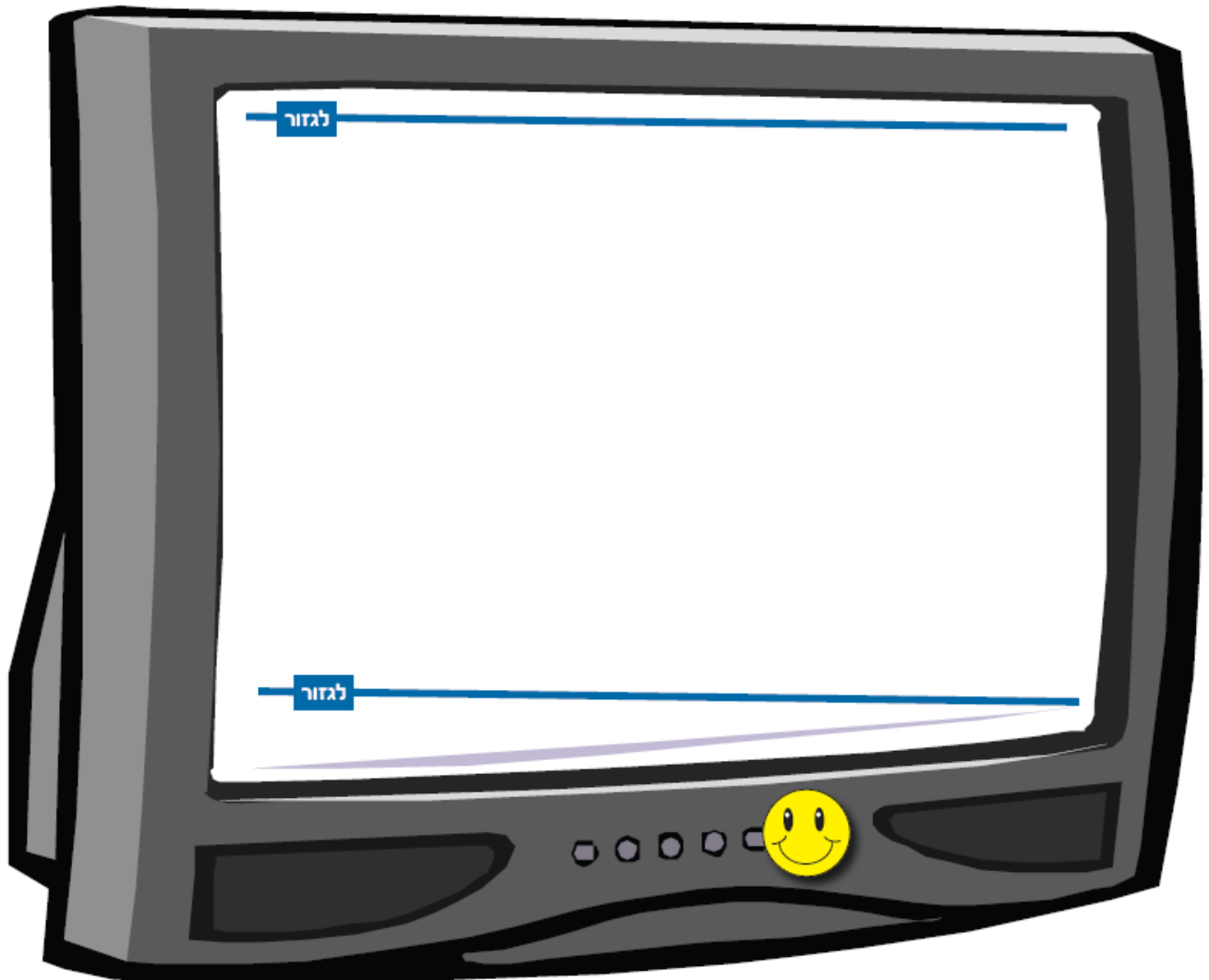
*הצעות לפעילויות המדגימות עיבוד רגשי-חברתי של חוויות היחיד והקבוצה - בקישורים המצורפים בטבלה שבהמשך.

דוגמאות לפעילויות לימודיות וחברתיות ערכיות

תמונה שנחרטה בזיכרוני

היזכרו בתמונות שונות ששודרו בזמן המלחמה וציירו תמונה אחת המתארת רגע משמח שנחרט בזיכרוכם.

משתפים בקבוצה/במליאה תוך מתן כבוד לדוברים ולמאזינים:

- הציגו בפני חבריכם את הציור והוסיפו הסבר קצר על הרגע המתואר בו.
- נסו לזהות בציורים של חברי הקבוצה זמנים שונים וארגנו אותם בהתאם על ציר הזמן: מה קרה לפני? מה קרה אחרי? מה קרה במקביל?
- צרו מהציורים סרטון: "רגעים משמחים במלחמה".
- הוסיפו כותרות, ציטוטים, תמונות וציורים להשלמת הסרטון.
- בחנו בפני מי תרצו להציג את הסרטון שהכנתם והיערכו לכך.

חלום עליכם

- האזינו לנעימה שקטה, עצמו עיניים, חשבו על חלום שהייתם רוצים שיתגשם וכתבו אותו על גבי ענן "החלום".
- דמיינו את הרגע בו החלום מתגשם וכתבו על גבי הענן השני: מה רואים? מה שומעים? מה מרגישים? על מה חושבים? מה אנשים אומרים זה לזה? כיצד אנשים מתנהגים? ועוד.

החלום

לפעמים
חלומות מתגשמים

משתפים בקבוצה/במליאה תוך מתן כבוד לדוברים ולמאזינים:

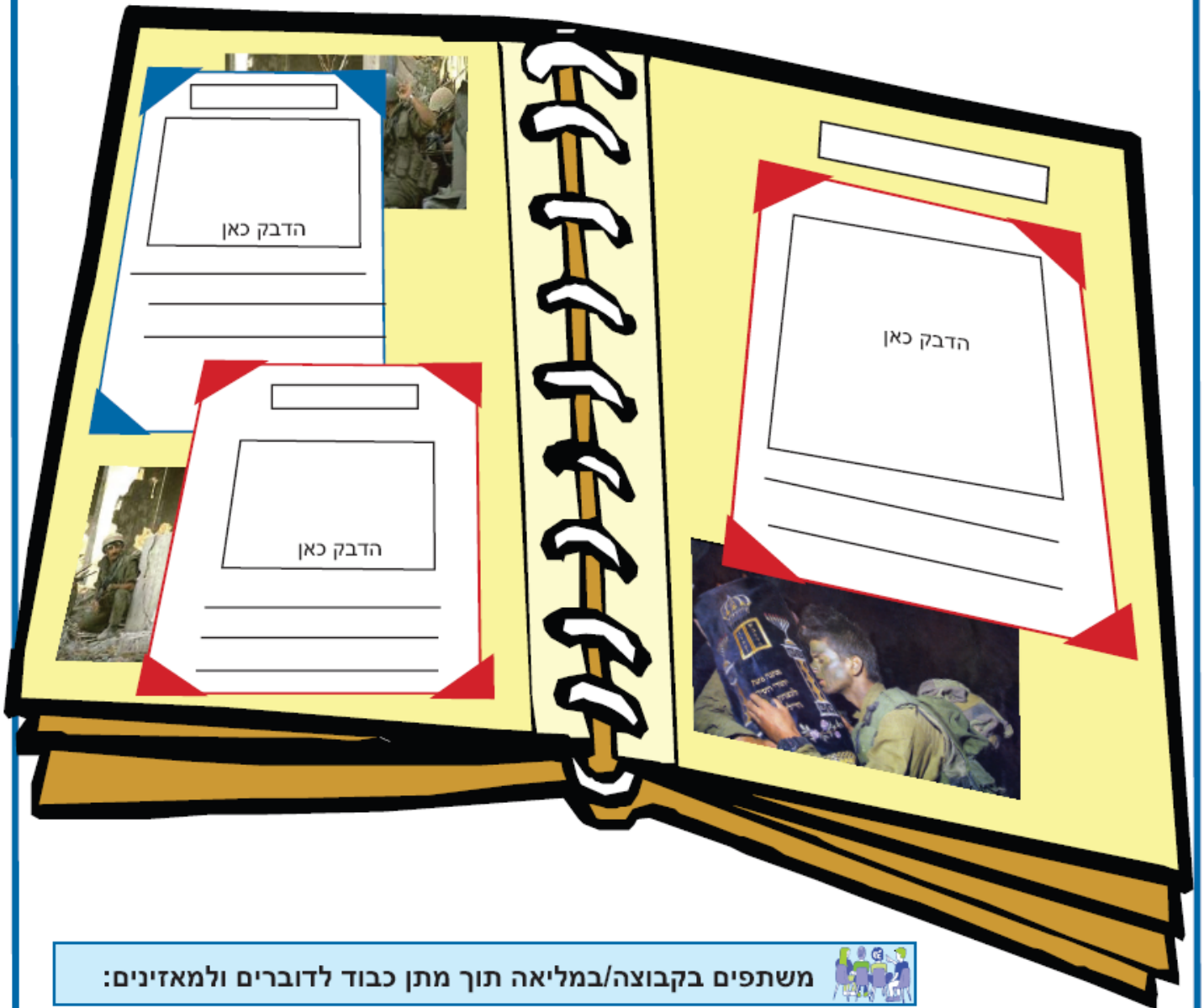
- שתפו את חבריכם בחלום שתיארתם ובררו: מה/מי יכול לסייע לכם בהגשמת החלום? כיצד?
- תכננו את הפעולות שעליכם לנקוט על מנת לסייע בהגשמת החלום שלכם, של חבריכם.

התמונות שבאלבום

הביאו לכיתה תמונות מתקופת המלחמה.

משתפים בקבוצה/במליאה תוך מתן כבוד לדוברים ולמאזינים:

- הציגו את התמונה בפני חבריכם ונסחו במשותף כותרת המתייחסת ל"סיפור שמאחורי התמונה".
- בחרו תמונה אחת שברצונכם לבחון בקבוצה ושתפו זה את זה ברגשות, מחשבות שמעוררת בכם התמונה ובדברים שהייתם רוצים לומר לדמויות המצולמות.
- "התמונות שבאלבום" - צרו אלבום כיתתי והדביקו בו את התמונות שהוצגו בקבוצה.
- כתבו מעל כל תמונה את הכותרת שניסחתם ומתחתיה ציינו מה התרחש לדעתכם ברגעים שלאחר הצילום.

התמונות שבאלבום

שילוב בין היבטים חברתיים - ערכיים ומיומנויות יסוד של שיח דבור וכתובה

הנחיות למורה

- **התלמידים בוחרים מתוך עיתונים צילומים המבטאים אירועים במהלך ובסוף מבצע "צוק איתן"**
 - במהלך הפעילות התלמידים משתפים בזוגות עמית בכיתה ומנמקים את בחירת הצילומים שלהם. מוצע שתהליך זה יתבצע באמצעות שיח דבור שבמהלכו עליהם להתייחס ולהסביר מה מתרחש בצילום, ולנמק את בחירתם בע"פ.
- **על בסיס בחירת הצילומים מן העיתון כל זוג בוחר צילום אחד לאלבום הכיתתי**
 - ההחלטה איזה צילום לבחור תלווה תוך דיון בע"פ בין שני העמיתים.
 - יצטרכו להתכונן ולנמק בע"פ מדוע בחרו דווקא צילום זה מבין האחרים, ולהתכונן להציג את ההסבר והנימוק אל מול הכיתה.
 - מספר זוגות יציגו בע"פ לכיתה את בחירתם
- **מדביקים את הצילומים בתוך האלבום הכיתתי עפ"י סדר שיקבע בכיתה**
- **כל זוג כותב מתחת לצילום :**
 - הסבר של מה שמתרחש בצילום (רוב הטקסט התגבש כבר במהלך ההתנסות בע"פ)
 - נימוק בכתב של בחירתם (רוב הטקסט התגבש כבר במהלך ההתנסות בע"פ)
 - מוסיפים בכתב את ההתרחסות שלדעתם מתרחשת מיד אחרי הצילום. התרחיש העתידי יכול להיות כתוב כאירוע בודד בסיפור שאפשר להתחיל אותו תוך התנסות משותפת המודגמת בכיתה.
 - המורה בוחרת צילום והתלמידים מציעים ניסוחים של משפטי פתיחה כמו:
מיד אחרי זה.....
והחייל החליט.....
לא ברור.....
- המורה כותבת את הצעות התלמידים על הלוח ומשאירה אותן כעוגן לתלמידים במהלך כתיבתם
- התלמידים כותבים טיוטה ראשונה על פתק שיוכנס לאלבום
- מתקנים את הניסוח בטיטה הראשונה ומדביקים באלבום

מודלים לעיבוד רגשי-חברתי של חוויות היחיד והקבוצה בעקבות "צוק איתן"

קישורים לפעילויות באתר המחלקה לחינוך לחיים בחברה

*למעבר לאתר יש ללחוץ על שם הפעילות המבוקשת

שם הפעילות	הציר המרכזי בדין ובפעילות	תוצרים ולמידות בעקבות הדיון והפעילות
"מה שהלב מרגיש..."	רגשות מגוונים המתעוררים בקרב ילדים.	"מתחברים לרגשות" - הבעת רגשות משותפים באמצעות: ציור, קומיקס, קולאז', אחר.
"חלום עליכם"	חלומות של ילדים והרגעים בהם הם מתגשמים.	"לפעמים חלומות מתגשמים" - תכנון פעולות להגשמת החלומות.
"כל שנבקש לו יהי..."	בקשות של ילדים.	בחינת הדרכים והדמויות העשויות לסייע במימוש הבקשות.
"כוחה של תפילה"	תפילות של ילדים.	יצירת "ספר תפילה לשעת חירום".
"בהישמע האזעקה..."	משאלות, תקוות ודמיונות המתעוררים בקרב ילדים למשמע אזעקה/התרעת "צבע אדום".	בחינת הדרכים לחוש ביטחון גם בזמן בו נשמעת אזעקה/התרעת "צבע אדום".
"צבע אדום"	רגשות המתעוררים בקרב ילדים למשמע התרעת "צבע אדום" בקרבת מקום מגוריהם.	"יועצים צעירים" - מתן עצות להתמודדות עם רגשות העולים לפני/תוך כדי/אחרי שנשמעת התרעת "צבע אדום".
"שבשבת הרוחות"	התרחשויות שונות שחווים בשעת חירום והשפעתן על מצב הרוח.	"פועלים לשיפור מצב הרוח" - העלאת הצעות לשיפור מצב הרוח האישי והמשפחתי בשעת חירום.
"יומני היקר..."	תיעוד מחשבות ורגשות המתעוררים בקרב ילדים בשעת חירום.	בירור ההיבטים הקשורים לניהול יומן אישי בשעת חירום.
"געגועים לימים אחרים"	היבטים הקשורים לתחושת הגעגוע לשגרת היום-יום.	זיהוי הדמויות והדרכים העשויות לסייע בהתמודדות עם הגעגועים לשגרת היום-יום.
"מזוודת הכוחות שלנו"	הפעולות, ההתנהגויות והדמויות המעניקות כוח והמסייעות בהתמודדות עם תחושות של פחד וחוסר ודאות.	יצירת "מזוודת הכוחות" המפרטת את הדרכים להתמודדות במצבי פחד וחוסר ודאות.
"יש דברים שרציתי לומר..."	מסרים שילדים מבקשים להעביר לדמויות שונות בשעת חירום.	תכנון הדרכים להעברת מסרים של ילדים לדמויות ממעגלים שונים.
"תמונה שנחרטה בזיכרוני"	תמונות משידורי הטלוויזיה בשעת חירום כפי שנחרטו בזיכרונם של ילדים.	יצירת סרטון המורכב מאוסף של ציורי ילדים והיערכות להצגתו בפני קהלי יעד שונים.

שם הפעילות	הציר המרכזי בדיון ובפעילות	תוצרים ולמידות בעקבות הדיון והפעילות
"התמונות שבאלבום"	תמונות המפורסמות בתקשורת הכתובה בשעת חירום והמעוררות תחושות ומחשבות מגוונות.	"התמונות שבאלבום" - יצירת אלבום המציג תמונות מגוונות והמתאר את פרשנות הילדים ביחס למתועד בהן.
"צו גיוס"	שיח דמיוני עם קרוב משפחה או מכר המשתתף בלחימה.	העלאת רעיונות להתמודדות עם הדאגה לשלומן של לוחם מוכר וקרוב.
"מרגישים תודה, חושבים תודה, מביעים תודה"	הבעת תודה לדמויות ממעגלים שונים בשעת חירום.	בירור הדרכים להעברת "כרטיסי תודה" לנמענים.
"נשוב בקרוב..."	ההכרח לעזוב את הבית במהלך מבצע "צוק איתן" והשפעות המעבר למקום אחר על הילד.	כתיבת המלצות המפרטות את הדרכים להקל על המעבר למקום אחר ועל השהייה בו.
"היום שאחרי... חוזרים לשגרה..."	היום שלאחר מבצע "צוק איתן": מראות, קולות, רגשות ומחשבות.	כתיבת שיר המתאר את המשפחה, השכונה והמדינה בימים שלאחר המבצע.
"נפשוט מדי זית..."	שיתוף חייל המשתתף במבצע "צוק איתן" בשאלות ובסיפורים אישיים.	כתיבת מכתבים לחיילים שהשתתפו במבצע.